

A HTMT HÍREI

Előadás: A dráma online alkalmazásának tapasztalatai

Online drámapedagógiai és színházi nevelési előadás-sorozatot indít a KAB Színháztudományi Szakbizottsága, amelynek első előadását Cziboly Ádám, a Nyugat-Norvégiai Egyetem oktatója tartja 2023. január 10-én, délután 5.00 órai kezdettel. Előadásának címe: A dráma online alkalmazásának tapasztalatai. Az előadásra szeretettel várjuk a színház és nevelés kapcsolata iránt érdeklődő szakembereket, pedagógusokat, diákokat a Zoom alkalmazáson keresztül...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

MNT: Az oktatási stratégia kidolgozásáról egyeztettek

Vicsek Annamária oktatási államtitkárral és Szakállas Zsolt tartományi oktatási titkárral egyeztettek a Magyar Nemzeti Tanács vezetői csütörtökön Szabadkán. A megbeszélés témája a készülő oktatási stratégia volt. [...] Az MNT egyik legfontosabb feladata az lesz a 2023-as esztendőben, hogy stratégiákat alkosson három területre. A negyedik területre, az anyanyelv és írás hivatalos használatára vonatkozó stratégia elfogadása megtörtént még a tavalyi évben, viszont a tájékoztatásra, a kultúrára és az oktatásra vonatkozóan az idén szeretnénk elfogadni az öt évre szóló stratégiákat. [...] Mindenképpen követnie kell az előző stratégiát, viszont aktualizálni kell a dolgokat mondta Fremond Árpád, az MNT elnöke, akit az egyeztetés részleteiről kérdeztünk...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Nincs előrelépés a nemzeti kisebbségi jogok terén?

Magyarország és Szerbia Kormánya 2021. szeptember 8-án Budapesten szerződést írt alá a baráti kapcsolatokról és a stratégiai partnerségi együttműködésről. A magyar kormány a 28 cikkből álló szerződést az 554/2021 számú kormányrendelettel 2021. szeptember 29-én hirdette ki. A szerb képviselőház csak 2022. december 9-én erősítette meg. [...] A Kormányközi Kisebbségi Vegyes Bizottság 2016. december 28-án ült össze utoljára, habár – az egyezmény 16. (2) cikke szerint – a testületnek „szükség szerint, de évente legalább egyszer” ülésezni kellene. [...] A 6. pont szerint „a Felek tiszteletben tartják a nemzeti kisebbségek által lakott területeken a lakosság etnikai összetételét, és annak a megváltoztatására vonatkozóan nem hoznak intézkedéseket”. Ez a rendelkezés már a szerződés aláírásakor nem volt összhangban a valósággal, mivel lakások építésével a délszláv háborúk menekültjeinek – nemzetközi támogatással is – jó néhány vajdasági városban megváltozott a lakosság nemzeti összetétele. Csak tavaly novemberben 40 új lakást adtak át Versecen, decemberben pedig 44 új lakás kulcsát adták át Szabadkán. [...] Bozóki Antal, az MTA külső köztestületi tagjának írása...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Szarmata település maradványaira bukkantak a Budapest-Belgrád-vasútvonal nyomvonalán

Szarmata település nyomait találták meg régészek a vajdasági Kishegyes közelében, a Budapest-Belgrád vasútvonal nyomvonalán. Szűcs Balázs, a Szabadkai Községi Műemlékvédelmi Intézet igazgatója a szabadkai Pannon Rádióban pénteken kiemelte, korábbi vizsgálatok, valamint a korszerű műszerek segítségével már kimutatták, hogy mely területeken lehetnek régészeti lelőhelyek. [...] Mára kiderült, hogy ókori település lehetett a mai Kishegyes határában - egy i.sz. 1. és 5. század közötti szarmata településről lehet szó...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Megjelent a Hungarológiai Közlemények 2022. évi 3. és 4. száma

A Hungarológiai Közlemények 3. számát a nyelvészet időszerű kérdései iránt érdeklődőknek ajánljuk figyelmébe. A szakma ismert képviselői nyújtanak betekintést kutatómunkájukba. Kontra Miklós a budapesti és a szegedi élőnyelvi kutatásokat mutatja be. [...] Andrić Edit a készülő magyar–szerb frazeológiai szótár munkálatait ismerteti. [...] Gergely Viktória és Vančo Ildikó, az MTA külső köztestületének tagja a kelet-, közép- és nyugat-szlovákiai kétnyelvű települések magyar tannyelvű általános iskoláinak negyedik és hetedik diákjai körében végzett kutatásait mutatja be, amelyek a tanulók szövegértési képességeit vizsgálták. [...] A Hungarológiai Közlemények 4. számának élén Vincze Ferenc az 1945 utáni magyar irodalomtörténet-írásban megjelenő regionalitásjelenségekkel foglalkozik. [...] Ispánovics Csapó Julianna, az MTA külső köztestületének tagja a modern nő alakjának

leírását vizsgálja vajdasági magyar írók életművében. [...] Bence Erika, az MTA külső köztestületének tagja Tersánszky Józsi Jenő Vizontlátásra, drága... című regényét a magyar hinterland-regények sorában tárgyalja. [...] Katona Edit az MTA külső köztestületének tagja azt veszi számba, melyek azok a kohézióteremtő eszközök, amelyeket egyetemisták alkalmaznak védő- és vádbeszédek megalkotásakor...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: A Szabadkai Városi Múzeum régészeti osztályának új állandó tárlata

Ékszerek, ruha kiegészítők, díszek, könyvkapcsok, kések, emberi maradványok és sok más érdekesség is látható a Szabadkai Városi Múzeum régészeti osztályának nemrég megnyílt állandó tárlatán, amely ez év elejétől már látogatható is. Ahogyan azt Mihájloviy Anikó igazgatótól megtudhattuk, a legrégebbi kiállított tárgy hétezer éves. Az idei év azért is jelentős a Szabadkai Városi Múzeum számára, mert fennállásának 75. évét ünnepli. [...] Régóta tervezzük ezt a kiállítást, és nem volt könnyű megvalósítani. A múzeum 2008-ban került a mostani épületébe, és azóta tervbe lettek véve az állandó tárlatok is. Azután elkészült a tetőtér, 2019-ben pedig megnyílt a természettudományi osztály A természet és az ember című állandó tárlata. [...] Egy állandó tárlat felállítása hosszú folyamat, még úgy is, hogy változóra tervezzük. Amikor valamiből túl sok van, elveszhet az, ami igazán fontos...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Szerb, szlovák és európai támogatással készül Tolnai Szabolcs új filmje

Vajdasági erotikus filmdrámát forgat Tolnai Szabolcs palicsi filmrendező, írja a Film New Europe információira hivatkozva a magyar.film.hu oldal. Az erotikus szerelmi történet Vajdaságban játszódik, középpontjában a hit és a szerelem áll, amik együttesen legyőzhetik az időt és a teret is. Alapjául Aaron Blum (Virág Gábor) a vajdasági fiatalok körében népszerű irodalmi blogja alapján készült regény szolgál, amely hétről hétre, naplóbejegyzések formájában mesélt a két főhős, Klára és Zoli kapcsolatáról. [...] A főszerepekben Nagyabonyi Emese, Kučov Boris és Mess Attila szabadkai színészek és Mokos Attila szlovákiai színész lesz látható...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség odaítélte díjait

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség 2022-ben is várta a felterjesztéseket az általa alapított elismerésekre, így a Magyar Életfa, a Plakett és Aranyplakett díjra. Az elismerésekkel azt a hiteles őrző és teremtő munkát, a vajdasági és a Kárpát-medencei magyar közösségek összefogásáért és formálásáért, a nemzeti összetartozás erősítéséért, kulturális identitásunk gazdagodásáért, a nemzettudat fejlesztéséért végzett tevékenységet és teljesítményt ismeri el az alapító...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Klaus Iohannis a nagy felháborodást okozó kisebbségi törvényről beszélt Zelenszkijjel

Klaus Iohannis államfő múlt szerdán telefonon beszélgetett Volodimir Zelenszkij ukrán elnökkel a Kijev által december közepén elfogadott új kisebbségi törvényről, amivel kapcsolatban korábban a román külügyminisztérium rendkívül kritikusan nyilatkozott. A közlemény szerint ugyanakkor Iohannis „hosszasan tárgyalta” az Ukrajnában nemrégiben elfogadott nemzeti kisebbségi törvényre, amely aggodalmat és elégedetlenséget váltott ki a román hatóságok és az ukrainai román közösség képviselői körében. [...] Volodimir Zelenszkij ukrán elnök hivatalos tájékoztatásában meg sem említette, hogy a Klaus Iohannisszal folytatott szerdai megbeszélésén felmerült az ukrainai román kisebbség helyzete, illetve a december közepén elfogadott és a román külügy által sokat kritizált új ukrán kisebbségi törvény...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Népszámlálás: Románia aktív népessége csökkent egymillióval, az inaktív közel változatlan maradt

A romániai aktív népesség egymillió fővel csökkent a legutóbbi, 2011-es népszámlálás óta. Csaknem 11 millió romániai gazdasági szempontból inaktívnak számít – derült ki a 2022-ben tartott népszámlálás ideiglenes adataiból, amit az Országos Statisztikai Intézet (INS) tett közzé. Románia 19,05 millió fős lakosságából 8,18 millióan számítanak aktívnek. [...] A Romák Pro Europa Pártja beperli az Országos Statisztikai Intézetet (INS), mert szerintük az intézmény alkalmazottai nem végezték megfelelően a román összeírását az idei népszámláláson, írja a párt bejelentése nyomán az Adevarul. [...] Nicolae Păun, a Romák Pro Európa Párt elnöke szerint több mint 300 000 romát nem számoltak össze idén. Ez a szám a párt tagjainak párhuzamos számolásának eredménye...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Megjelentek az első nemzetiségi népszámlálási adatok és a reakciók

[...] Az etnikai hovatartozásra vonatkozó információk 16 568,9 ezer személyről álltak rendelkezésre: A népszámlálás során regisztrált magyar nemzetiségű népesség száma 1 002,2 ezer fő volt (6,0%, az előző népszámlálás 6,5%-ához képest). A magukat

romának vallók száma 569,5 ezer fő, ami 3,4%-t jelent. [...] A népszámlálás részletesebb eredményeiből ugyanakkor az is kiderül, hogy nem éri el az egymilliót azoknak a magyar nemzetiségűeknek a száma, akik magyar anyanyelvűnek is vallották magukat. [...] A romániai népszámlálási adatok kapcsán megszólalt a Romániai Magyar Demokrata Szövetség volt elnöke, Markó Béla is: „Jóval többen mentek el tehát, mint korábban, ehhez pedig hozzájárult a kettős állampolgárság intézménye is, azaz a magyar állampolgárság felvétele is, ami jócskán megkönnyítette a kivándorlást” – mondta Markó. [...] Cáfolta a Transtelexnek adott interjújában Kiss Tamás szociológus Kelemen Hunor RMDSZ-elnök kijelentését, hogy a népszámlálás előzetes eredményei szerinti népességfogyás arányaiban nagyjából ugyanúgy érinti a romániai magyar és a román közösséget. [...] Közel 2,5 millió személynek nem ismerjük a nemzetiségét - Ez a probléma az adatok értelmezését nehezíti meg. Ránézésre ugyanis úgy tűnik, hogy rengetegen nem akartak nyilatkozni a nemzetiségükről, holott akaraton kívül nem válaszoltak erre a kérdésre. Liberális oldalról ezt egy progresszív jelenségnek fogják majd föl, a nacionalista konzervatív oldalról meg az elnemzetietlenedésről fognak siránkozni...”
Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) > [teljes cikk 4](#) > [teljes cikk 5](#) >

Úttörő kötet a Trianon előtti kérészállamokról

Megszólalt a héten a Választ Online-ban három történész, Szeghy-Gayer Veronika, Zahorán Csaba és Hatos Pál és a szintén történész Ablonczy Bálinttal folytatott beszélgetésben azt az alig ismert mozzanatát vette górcső alá a históriáknak, amikor a Magyar Királyságban, akárcsak Európa más tájain is, az 1918 és 1921 között időszakban, a régi rend szétesését alkalmi államalakulatok születése kísérte, „ahol Fiumétól a Kunságon és a Bánságon át a Székelyföldig terveztek és hoztak létre helyi elitek úgynevezett kérészállamokat.” [...] A kudarcos monarchiabeli kezdeményezések oka az volt, hogy „Trianon előtt a mi kétségbeesett kísérleteink nem tudtak elegendő nemzetközi figyelmet generálni. [...] A 19 szerző 20 tanulmányát tartalmazó, több mint 400 oldalas kiadvány...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk](#) >

Fókuszváltás és új tervek a kolozsvári BBTE pszichológia karán: Kotta Ibolya a Szamosközi-éra utáni korszakról

Egységesen a fókuszváltást tartja a legfontosabbnak a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Alkalmazott Pszichológia Intézetének (API) munkaközössége egy évvel a verbális agressziójáról elhíresült Szamosközi István professzornak az egyetemről való eltávolítása után. „Nem a figyelemelterelést, hanem az elköteleződött cselekvést tekintjük célnak” – hangsúlyozta a lapunknak adott interjújában Kotta Ibolya, az API új vezetője, az MTA külső köztestületének tagja. Jó hírként újságolta, hogy a jóváhagyási folyamat utolsó szakaszába ért a régóta várt klinikai pszichológia és pszichológiai tanácsadás mesterképzés, melyet Erdély-szerte várnak, és amely megoldást jelenthet a magyar szakemberhiányra. [...] Az intézetnek ki kell termelnie egy olyan oktatót, aki megszerzi a habilitációt, és megfelel a doktori iskola követelményeinek is. [...] Hivatástudat nélkül a pszichológus és gyógypedagógus nagyon hamar kiéghet, hiszen nem csak szaktudásával, hanem teljes személyiségével dolgozik...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk](#) >

Kifogásolja a sepsiszentgyörgyi Petőfi-szobor kiválasztására felkért zsűri, hogy lakossági nyomásra új pályázatot írnak ki

Kifogásolja a Sepsiszentgyörgyön felállítandó Petőfi-szobor kiválasztására felkért szakmai zsűri, hogy az önkormányzat lakossági nyomásra új pályázatot ír ki a köztéri alkotásra. A sepsiszentgyörgyi önkormányzat által korábban kiírt pályázatra hat pályamű érkezett, a szakmai zsűri Gergely Zoltán kolozsvári szobrászművész alkotását ítélte a legjobbnak, aki hétköznapi emberként ábrázolta az ifjú Petőfit. A nyertes pályaművet azonban számos kritika érte a lakosság részéről a közösségi oldalakon, ezért az önkormányzat decemberben bejelentette: új pályázatot ír ki. Vetró András szobrászművész, a zsűri egyik tagja a Háromszék napilapnak azt mondta: a döntéssel hitelét veszítette a szakmai zsűri... [...] Szobrokból bőven akad Sepsiszentgyörgyön, közel 120 köztéri alkotásról tudunk. De a sárkányölő városában nem mindig sikerült megtalálni az összhangot a közízlés és a magasabb esztétikai elvárások között. [...] Az eddigi legnagyobb felzúdulást mégis a „tollas, gizda” Petőfi váltotta ki, amiért le is mondott róla a pályázatot kiíró önkormányzat. Sántha Imre Géza művészettörténésszel vettük sorra Sepsiszentgyörgy köztéri alkotásait...”
Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Ázsiai krokodil ősenek fossziliáit azonosították Dél-Erdélyben

Ázsiai krokodil ősenek fossziliáját fedezték fel a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) kutatói Dél-Erdélyben. Venczel Márton, a kutatócsoport tagja, az MTA külső köztestületének tagja a nagyváradi Körösvidéki Múzeum tudományos kutatója a Krónikának elmondta, a felfedezés nagy jelentőséggel bír a romániai őslénykutatás szempontjából, ugyanis első ízben igazolták azt, hogy a gangeszi gaviálok (*Gavialis gangeticus*) ősenek tekintett hullófajta létezett az ország területén. [...] „Ez a leletkollekciónak már korábban begyűjtött anyag, csak eddig a kutatók nem térképezték fel, hogy a talált fogak hova is tartoznak. A nagyváradi paleontológus rámutatott, a hullók jellegzetessége, hogy hosszú, keskeny orral, körülbelül száz fogat rejtő állkapocssal rendelkeztek, a trópusi éghajlatú sekély tengeri környezetben éltek, és halakra vadásztak. Különbözően a mostani kutatás eredményeit a Nagyváradon kiadott, nemzetközi North Western Journal of Zoology kiadványban tették közzé...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk](#) >

Kolozsvár eddig ismert legkorábbi reneszánsz falképeire bukkantak a Farkas utcai Herepei-házban

A térségben egyedinek számító, késő reneszánszkori falképeket tártak fel a restaurátorok a felújítás alatt álló, Farkas utcai református óparókiája egykori tanácstermében. Az épület felújítási munkálataiban résztvevő Kiss Lóránd falképrestaurátor és Weisz Attila művészettörténész, az MTA külső köztestületének tagja szerint a Herepei-házban talált falképek esztétikai és intellektuális értéküket tekintve is kivételes művészettörténeti jelentőséggel bírnak. [...] Weisz Attila, aki az épület művészettörténeti kutatását végzi, megkeresésünkre elmondta, hogy a Herepei-ház legreprezentatívabb helyisége az utcai nagy terem, amely a református belvárosi parókiát fenntartóként működtető, világi tagokból álló presbitériumnak, és néha az egykori konzisztóriumnak volt a tanácsterme...”
Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Telegdy Gyula, orvosprofesszor

Nyolcvanhét éves korában elhunyt Telegdy Gyula Széchenyi-díjas orvosprofesszor, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendes tagja, Szeged díszpolgára – tájékoztatta az önkormányzat szerdán a távirati irodát. [...] Telegdy Gyula 1935. június 5-én Nagyszébenben született. 1959-ben szerzett orvosi diplomát summa cum laude minősítéssel a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. [...] 1975-ben hívták át a szegedi Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézetébe, ahol igazgatói megbízást és tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést kapott. Az 1960-70-es években ösztöndíjasként kutatott az Amerikai Egyesült Államokban és Svédországban. Kutató munkájában jelentős hazai és nemzetközi kooperációt épített ki...”
Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Podcast: Az Ausztriai Magyar Kutatóintézet projektjei

A 2010-ben alakult Ausztriai Magyar Kutatóintézet (ÖIUS) 2022-ben különféle tudományos értekezleteken dolgozott és számos előadást szervezett. Az októberi közgyűlés keretében újra megválasztották a korábbi vezetőséget. Az ÖIUS a következő célokat követi: Az Ausztriában élő magyarok, a magyar etnikum és a magyarok közötti összefüggések kutatása széleskörű történeti és kultúrtudományi területen. [...] Az Ausztriai Magyar Kutatóintézet elnöke Seidler Andrea, alelnöke Kókai Károly, a főtájkára Deák Ernő és a kincstárnok Csire Márta. Seidler Andrea, az Ausztriai Magyar Kutatóintézet elnöke a 2022-es év sikereiről beszélt: Az Ausztriai Magyar Kutatóintézet munkatársai az utóbbi két évben Burgenland múltjáról és jelenéről szóló kötetet dolgoztak, mely „Region der Vielfalt” címmel az Edition Praesens kiadónál jelenik meg januárban...”
Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Idén 55 éves a BMKE

Megalapításának 55. évfordulóját ünnepeli idén a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület. Ugyancsak jubilál az Énekkör is, akik szintén egy nagyszabású kóruskoncertre készülnek ebben az évben. Prascsaics Carmen, a BMKE irodavezetője a múlt évről és az idei tervekről beszélt...”
Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Évértékelő: Teltházás CH rendezvények

2022-ben újra élő programokkal várták az érdeklőket a bécsi Collegium Hungaricumban. Rendezvényeik között szerepeltek színházi előadások, tudományos konferenciák, kiállítások és koncertek is. Bárány Anzelm a Collegium Hungaricum igazgatója a 2022-es év sikereiről és a jövőbeni tervekről...”
Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Évértékelő: Az UMIZ folytatja a munkát 2023-ban is

Számos projekt valósult meg az elmúlt esztendőben, és már az idei évre is sok tervvel kezdtek bele az UMIZ – Alsóöri Média és Információs Központ munkatársai. Kelemen László intézményvezető vette számba a 2022-es esztendő eredményeit és mesélt arról, hogy mit terveznek az új évre. [...] Decemberben, ahogy arról beszámoltunk újabb kiadvánnyal bővült az UMIZ – Alsóöri Média és Információs Központ helytörténeti könyvsorozata: „40 éve Alsóöri Színházszöveggyűjtés 1982-2022” címmel egy több, mint 200 oldalas díszkötetet jelentettek meg, amely rengeteg fotóval, plakáttal, újságcikkkel dokumentálja az örvidéki magyar színházszöveggyűjtés történetét. Folytatódtak a hadtörténeti kiállítások együttműködve az Osztrák Fekete Kereszt illetve a szombathelyi Grádics Egyesülettel...”
Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Kötet: Talpalávaló népzene és dallamgyűjtemény

„Talpalávaló vasi népzene és dallamgyűjtemény 3.” címmel az elmúlt év őszén jelent meg Földesi János, Földesi Jánosné, Pusztainé Sebők Livia, valamint a Boglya népzenei együttes tagjainak gondozásában az a kötet, amelynek az a alapját 1964 és 1974 között rögzítette Gaál Károly néprajzkutató Burgenlandban – tudtuk meg Földesi Jánostól. [...] Földesi János a nemrégiben megjelent gyűjteményről mesél podcastunkban...”
Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Újra nyitva a határ

Január 1-től Horvátország is a schengeni és az euró övezet tagja lett, ami azt jelenti, hogy Szlovénia és Horvátország önállósulása után 32 évvel ismét megszűnt a határellenőrzés. Az óév utolsó napján ennek alkalmából közös ünnepséget tartott Muraszerdahely és Lendva a petesházi határátkelőnél. [...] A sorompók 57 szlovén–horvát határátkelőhelyen emelkedtek fel. A határ menti élet és az együttműködés így még inkább felélénkülhet, amelyre az euró bevezetése is erős hatással lesz. Erre számít a jó viszonyokat ápoló Lendva és Muraszerdahely is. Horvátország schengeni belépésével majdnem 1.000 kilométernyi határon szűnt meg az ellenőrzés, ebből 670 kilométer a Szlovéniával (57 közúti határátkelőhely), illetve 330 kilométer a Magyarországgal (15 átkelőhely) közös szakasz...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Nyáry Krisztián irodalomtörténész, a Líra könyvkiadócsoporthoz tartozó kreatív igazgatója

Tíz évvel az első kötet megjelenése után, 2022-ben napvilágot látott az Így szerettek ők című „szerelmeskönyv” harmadik része, amely magyar írók, költők szerelmeit meséli el. E kulturális ismeretterjesztő sorozat szerzője Nyáry Krisztián irodalomtörténész, aki a Líra könyvkiadócsoporthoz tartozó kreatív igazgatója is. A szerzővel új könyvről, a muravidéki kétnyelvű irodalmiságról és a könyvkiadás jövőjéről beszélgettünk. [...] Irodalomtörténészként hogyan látod a muravidéki kétnyelvűséget? Előny lehet a kettős irodalmi hagyomány? Az elmúlt 2–300 évben – amikor már volt általánosan irodalomoktatás – a történelmi Magyarország területén az volt a jellemző, hogy a legtöbb ember többnyelvű vidéken élt. Ennek pedig megvannak a maga hagyományai. Megvan a Muravidéknek a sajátos kultúrája, a saját irodalma és abban nem csak magyarok szerepelnek. Nagyon fontos, hogy a vend irodalom gyökereire is odafigyeljenek azok, akik egyébként magyar etnikumúak, és fordítva, aki nem magyarul beszélő, az odafigyeljen a magyar irodalomra...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: A magány festője szőlőhöz

Gábor Zoltán (1922–2010) festőművész születésének 100. évfordulójára a Lendvai Galéria-Múzeumban február végéig nagy retrospektív kiállítás tekinthető meg a Magány festője címmel. Emlékének tiszteletére az MNMI gondozásában megjelent a Valakihez kell hogy szóljunk című kötet Gábor leveleinek válogatásával. A kettős esemény, a kiállítás megnyitó és könyvbemutató a lendvai születésű festőművész és író – hiszen legalább olyan kifinomult érzékkel forgatta a tollat, mint az ecsetet – előtti tiszteletadás volt. [...] Gábor Zoltán élete és sorsa összefonódott a horvát–magyar–szlovén kultúrával és képzőművészettel, munkássága a hármas kultúrkör felvállalása. Életpályája rendkívül gazdag, bibliográfiája közel 500 művet, festményt, grafikát tartalmaz, amelyek Európa-szerte láthatók galériákban és otthonokban is. A közönség Lendván negyven év után láthatja ismét a műveit egy átfogó kiállításon. A kiállítással egyidőben a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet gondozásában megjelent a Valakihez kell hogy szóljunk – Hommage a 100 éve született Gábor Zoltánnak című emlékkötet...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Évértékelő podcast: Visszapillantás a 2022-es év kulturális eseményeire

A Muravidéki Magyar Rádió Horizont adásában visszalépünk a 2022-es évbe, kiemelve néhány eseményt a kulturális életünkből. Olyan összefüggő folyamat részei ezek, amelyek kollektív nemzeti és személyes önazonosságunk alakítói is együtt, legyen szó képzőművészetről, színházasárról, irodalomról vagy éppen népi szövegekről...” Forrás: Rtvlo.si: [teljes cikk >](#)

Podcast: A klímaváltozás szókészletéről

A Muravidéki Magyar Rádió nyelvművelő műsorunkban a klímaváltozás szókészletét bemutató rövid sorozatunk befejező részéhez érkeztünk. A hatékonyabb klímakommunikáció egyik alapfeltétele a tartalomhoz illő, kellő súlyú kifejezések kiválasztása. Elizabeta Bernjak, az MTA külső köztestületének tagja érdekes példával támasztja alá a nyelvészek üzenetét bolygónk védelmében. Következzen az elgondolkodtató összeállítás!...” Forrás: Rtvlo.si: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Bemutatták a nyugat-szlavóniai magyarokról szóló könyvet

A Főzők tánca címet kapta Főző Károly könyve, mely a nyugat-szlavóniai magyarok múltját dolgozza fel. December 29-én mutatták be a kötetet, amelynek kiadását a HMDK támogatta. A gaji Főző Károly a magyarok Nyugat-Szlavóniába érkezéséről értekezik most megjelent könyvében. Elsősorban a pakráci, a lipiki és a daruvári magyar közösségekkel foglalkozik a 19. század végétől napjainkig, de kitér Monoszló és a Bilo-gora területeire is...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Beszélgetés Molnár László, a nagy múltú zágrábi Ady Endre Magyar Kultúrkör elnöke

2022-ben megalapításának 90. évfordulóját ünnepelte a horvátországi magyarság egyik legnagyobb múltú egyesülete, a zágrábi Ady Endre Kultúrkör, amely jelenleg is sokrétű tevékenységet folytat. Színjátszó kört, zenei szakcsoportot, vegyes kart és asztalitenisz szekciót működtet, de citera- és néptánc oktatás is folyik a keretei között. Molnár Mónika kolléganőm mai beszélgetőpartnere a zágrábi egyesület elnöke, Molnár László...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

Kisebbségi költészeti fesztivál Fiumében

A HMDK Tengermelléki-fennsíki Megyei Egyesülete december közepén 14. alkalommal rendezte meg a Kisebbségi Költészeti Fesztivált. A különböző nemzetiségű tollforgatók anyanyelvükön és horvátul adták elő költeményeiket. 2022 decemberében immár a 14. fesztiválra került sor. Az eseményre a Tengermelléki-fennsíki megye összes kisebbségi közössége meghívást kap. A legutóbbi fesztiválon a ruszin, a szlovák, a szlovén, az olasz és a bosnyák kisebbséghez tartozó tollforgatók vettek részt, akik saját anyanyelvükön és horvát nyelven olvasták fel legújabb alkotásaikat...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

Tamási Áron- emléktáblát avattak az eszéki magyar iskolaközpontban

A Tamási Áron- emlékév záróeseményeként a Kárpát-medence és a diaszpóra tíz helyszínén avattak december közepén Tamási Áron- emléktáblát. Az egyik helyszín Eszék volt, ahol a Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központ falára került a tábla. [...] Az emlékév zárásaként a Kárpát-medence és a diaszpóra tíz helyszínén avattak Tamási Áron- emléktáblát. December 16-án erre egyidejűleg került sor a felvidéki Révkomáromban, a horvátországi Eszéken és a szlovéniai Lendván, másnap pedig a kárpátaljai Beregszászon. Az emlékév záróeseményeként emléktáblát avattak még a németországi Kastlban, az ausztráliai Brisbane-ben, a dél-afrikai Johannesburgban, Buenos Airesben (Argentína), az Amerikai Egyesült Államokban levő Clevelandben és a kanadai Edmontonban is...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Az egykori drávaszögi vasútvonal története

Ma már nyilván csak az idősebbek emlékezetében él a valamikori Pélmonostor–Kiskőszeg vasútvonal, amely összekötötte a drávaszögi településeket a nagyvilággal. Az egykori vasúti pálya megépülése a térség rohamos fejlődését eredményezte. Majdán János, történész, a téma kutatója és szakértője, erről a letűnt korról osztott meg velünk néhány érdekességet...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Vélemények: Az önálló Szlovákia megalakulásának 30. évfordulóját ünnepelte

A Szlovák Köztársaság 30 éves történelmében Heger szerint vannak olyan momentumok, amelyekre büszkék lehetünk. Szerinte a kritikus pillanatokban tudtuk, hogyan álljunk a történelem jó oldalára. "Ezeknek a döntéseknek köszönhetően kiterjedt reformokat hajtottunk végre és közelebb kerülhettünk a fejlett demokráciákhoz" - mondta az OECD, NATO és EU-tagság kapcsán, valamint említette az eurozónához való csatlakozást is. [...] Harminc éve bomlott fel Csehszlovákia, és 1993. január elsején megalakult a független Szlovák Köztársaság. Anketünkben meghatározó szlovákiai magyar személyiségeket kérdeztünk meg arról, hogy szerintük vajon sikertörténet vagy kudarc az önálló Szlovákia harminc éve. A kérdésünkre válaszolt: Bugár Béla, Csáky Pál, Bauer Edit, Bárdos Gyula, Forró Krisztián, Zászlós Gábor, Sándor Eleonóra, Köteles László és Világi Oszkár. [...] Az azóta eltelt harminc év szlovákiai magyar politikai történetére több módon is nézhetünk. Sikertörténetként, hiszen magyar érdekeltségű párt azóta négy alkalommal volt kormányon, és 2020 előtt minden alkalommal helyet foglalt a parlamentben is. [...] Bemutatunk 16 grafikont, táblázatot és térképet, amelyek különböző szempontokból mutatják be az önálló Szlovák Köztársaság három évtizedét...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Jelentés a kisebbségi nyelvhasználat aktuális állapotáról

2012-től két évente készül jelentés a kisebbségi nyelvhasználat aktuális állapotáról, 2016-tól pedig Bukovszky László közbenjárásával kormányhatározat is kapcsolódik az elemzéshez, amely megoldásokat keres és javaslatokat ad az esetleges hiányosságokra. A kormány december 29-i ülésén fogadta el a Nemzeti Kisebbségekért Felelős Kormánybiztosi Hivatal 2021-2022-es évre vonatkozó kisebbségi nyelvhasználatról szóló jelentését. [...] A több, mint hatvan kérdést tartalmazó kérdőívet elemző 124 oldal terjedelmű jelentés magába foglalja a törvény értelmében a közigazgatási szerveket és a közigazgatási szervek által létrehozott jogi személyeket, azaz megyéket, önkormányzatokat. [...] A jelentésből kiderül, hogy az önkormányzatok 17%-nak még mindig nincs kétnyelvű formanyomtatványa, több, mint 15%-uk nem értesíti a kisebbségi lakosokat arról, mik az ő nyelvi jogaik. Az önkormányzatokon belül az alkalmazottak 87%-a bírja a kisebbségi nyelvet, természetesen a magyarok aránya a legmagasabb...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Interjú: Vadkerty Katalin, történész

Vadkerty Katalin, az MTA külső köztestületének tagja 95 lesz áprilisban. Mondhatnánk, történelmi fordulatok élő tanújaként egyszerűbb történésznek lenni, hiszen a saját bőrén tapasztalta meg a hol kedvező, hol pedig tragikus történelmi eseményeket. [...] Melyikből, a kedvező vagy a tragikus fordulatokból volt több? A válaszadás csak szubjektív lehet, mert amíg a hontalanság éveinek számunkra tragikus következményei voltak, ugyanakkor a szlovákság a nemzetné válási folyamat részeként élhette meg. Úgy vélhette, hogy a kitelepítés, a reszlovakizáció és a deportálás egyfajta országátisztulási folyamat, amelynek vannak ugyan áldozatai, de azok a magyarok, és így rendben is van a dolog. [...] Milyen volt a szocializmusban egy történész munkája? Nem volt túlságosan korlátok közé szorítva? Egyértelműen a történelmi valóság hamisítása zajlott azokban az években. Ezért lettem gazdaságtörténész. [...] Pozsonyban igyekeztem több-kevesebb sikerrel berendezkedni egy magyar polgári életre. Végtelen fájdalmas volt átélni a magyar szó kiveszését a városból. Ugyanílyan fájdalommal tölt el szülővárosom fokozatos elszlovákosodása is az évek folyamán...”
Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Strédl Terézia, egyetemi tanár

Strédl Terézia, az MTA külső köztestületének tagja szerint a készülő oktatási reformnak számos területre reagálnia kellene, csökkenteni kellene a tananyag mennyiségét, és sokkal nagyobb figyelmet kellene szentelni a gyerekek személyiségfejlesztésére. A komáromi Selye János Egyetem szakemberével a készülő reform és a 2022-es év eseményei kapcsán beszélgettünk. [...] Két fontos területet emelnék ki a reformtörekvéseknél, az egyik a beiskolázandó gyerekek kora és érettsége, a másik pedig a tananyag mennyisége. Három alaptervékenysége van az embernek: a játék, a tanulás és a munka. A gyerek csak az óvodában játszhat főállásban, ott ki kellene játszania magát a gyerekeknek. [...] Egy fejlesztő osztály tudna erőteljesen segíteni. Egy kötelező fejlesztő évfolyam felkészítené a gyerekeket az iskolai munkára. Aránytalanul nagy fejlettségi különbséggel érkeznek a gyerekek, van, aki tud olvasni, de nem tudja bekötni a cipőjét...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Roman Holec, szlovák történész

Roman Holec történész Diadal és katasztrófa – Trianon egy szlovák történész szemével című, magyarul idén megjelent kötetéről a szerzővel két kollégája, Szarka László és Simon Attila beszélgetett. Az est után Roman Holec készségesen válaszolt lapunk kérdéseire. Mit jelent önnek, hogy magyar nyelven is megjelent a trianoni békeszerződésről szóló könyve? Ezt a könyvet eredetileg szlovák olvasóknak írtam, ez biztosan látszik is a szövegen. Tehát úgy gondolom, a dolog jelentősége abban áll, hogy ha egy magyar olvasót érdekel a másik álláspontja, akkor arról a könyvből képet alkothat, talán anélkül, hogy ezzel elrontaná a napját. Szlovákiában olyan bíráló recenziókkal találkoztam, hogy ez a könyv egyáltalán „nem szlovák”, hogy hiányzik belőle a „szlovák érzés”, a magyaroknak kedvez. A magyar oldalon ugyancsak elégedetlenek. [...] Az én családomat is érintette a kitelepítés és a lakosságcsere. Tehát tudatosítom, hogy a történelem mindig bedarálja a kisembereket...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Duray Miklós, egyetemi tanár, politikus

Mérce és értékörző, értékteremtő. Igazodási pont. Hosszú éveken keresztül a magyarok közül egyedüliként névvel vállalta a felelősséget jogvédő tevékenységéért és a „normalizáció” sötét éveiben az ezzel járó üldöztetést, 470 nap börtönnel együtt. Szervezkedett és mozgósított. Magyar iskolát mentett és ezzel iskolát teremtett. Duray Miklós a csehszlovákiai magyaroknak 1989-ben megkérdőjelezhetetlen erkölcsi tekintély, természetes autoritás volt. Az 1977–78-tól kifejtett jogvédő tevékenysége, a szlovákiai magyar iskolák védelme érdekében indított sikeres aláírásgyűjtő akciója után közösségünk informális vezetőjeként tekintettünk rá. A Charta '77 Duray Miklós által történt aláírása után megkezdett megbeszélések a Jogvédő Bizottság és a Charta között, eredménytelenségük ellenére, ígéretesek voltak a demokratikus erők jövőbeli együttműködése szempontjából. [...] Január 17-én, kedden 12 órai kezdettel kísérik utolsó útjára a december 30-án súlyos betegség következtében elhunyt Duray Miklóst. Szülővárosában, Losoncon helyezik őt örök nyugalomra öt évvel ezelőtt elhunyt felesége, Zsuzsanna asszony mellett a volt református temetőben...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Felmérés: Homogén nemzetállammá vált 2022-ben Ukrajna?

Egy frissen végzett közvélemény-kutatás szerint 2022 decemberében a válaszadók 95%-a ukrán nemzetiségűnek vallotta magát, kevesebb mint 2% nevezte meg anyanyelveként az orosz, 1% az ukránt és az orosz, további 2% pedig mást – adta hírül hétfőn az rbc.ua hírportál. A Kijevi Nemzetközi Szociológiai Intézet (KMISZ) kutatási adata szerint 2017-hez képest az ukrán nemzetiségűek aránya 7%-kal nőtt, míg az oroszoké 5%-kal, a kettős identitásúaké pedig 2%-kal csökkent. Ma már az ország déli és keleti részében

is a lakosság 90%-a az ukrán nemzetiséghez tartozónak mondja magát, míg öt éve ez az arány még 64% volt. [...] A KMISZ saját felmérését 2022. december 4-27-én végezte 2005 válaszadó megkérdezésével...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Megnyílt a RIT téli tárlata

Megnyílt a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társaságának (RIT) téli tárlata az ungvári Boksay József Szépművészeti Múzeumban. A RIT idei utolsó kiállításán huszonnégy művész alkotása tekinthető meg. A társaság a fiatal művészek és alkotók támogatását különösen fontosnak ítéli a háborús pusztítás idején. Ehhez a törekvéshez a RIT ösztöndíjjal járult hozzá, amelyet két fiatal művésznő, Ruszin Noémi és Pálincsák Jána vehettek át...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)